

**Undervisningsmateriale til
kultur-, sprog- og samfundsfag**

Gymnasie Skills

Indhold

Sundhed og trivsel VERDENSMÅL 3

SIDE 3

Bæredygtig energi

VERDENSMÅL 7

SIDE 6

Bæredygtige byer og lokalsamfund

VERDENSMÅL 11

SIDE 9

Ansvarligt forbrug og produktion

VERDENSMÅL 12

SIDE 12

Klimaindsats

VERDENSMÅL 13

SIDE 17

Sundhed og trivsel

VERDENSMÅL 3

3 SUNDHED
OG TRIVSEL

Introduktion

På verdensplan er der stadig store problemer med sundhed og trivsel. Det handler blandt andet om forebyggende tiltag inden for livsstilssygdomme, som følge af vores levevis i den vestlige verden, fortsat adgang til rent vand og om metoder til at mindske luftforurening.

Med udgangspunkt i verdensmål nummer tre om sundhed og trivsel, dykker denne case ned i temaet klimasorg og bedre mental trivsel.

Formål

At vise eleverne helt konkrete bud på, hvordan forskellige fags kernestof og metodiske tilgange kan bygge bro til konkrete problematikker inden for fagområder, de måske sjældent kommer i berøring med i gymnasieskolen.

Eleverne skal selv være med til at undersøge, hvordan fx samfundsfaglige, sprog- og kulturfag kan kobles til en umiddelbart meget anderledes uddannelsesretning.

DM i Skills giver et anvendelsesorienteret blik på, hvordan erhvervsuddannelserne arbejder i praksis og er derved en god mulighed for at vise kommende studenter, at en efterfølgende erhvervsuddannelse giver gode karrieremuligheder inden for den grønne omstilling.

Forslag til fag

Religion, psykologi, filosofi, dansk, samfundsfag.

Forløb

Tanken er, at eleverne bliver præsenteret for et tema i forbindelse med Sundhed og Trivsel som optakt til besøget på DM i Skills, hvorefter de skal bearbejde besøget i nogle kortere opgaver for at afrunde besøget.

Før besøget

- Læs artiklen: "I stedet for at tale om klimaangst, skal vi tale om sorg – det er noget, man kan arbejde sig igennem" fra information.dk.
- Hvordan belyses temaet klimasorg?
- Klassedialog:
 - Er der forskel på klimasorg og klimaangst?
 - Er det kun kvinder, der går op i klimaet?
 - Kan man kurere klimasorg og -angst?(Note: Husk indimellem at stille opfølgende hv-spørgsmål for at få samtalen til at udvikle sig).

Under besøget

Find ud af, hvordan man på forskellige erhvervsuddannelser arbejder med temaet sundhed og trivsel ud fra meget forskellige vinkler.

I kan fx gå på opdagelse blandt "food-fagene", besøge Social- og sundhedsassistenterne, pædagogiske assistenter eller kigge nærmere på produktion hos landbrug og gartneri.

Efter besøget

Refleksionsøvelse: Hvad oplevede du under besøget på DM i Skills? Er der nogen sammenhæng mellem klimasorg og de ting, du oplevede på Skills? Kan større viden om indsatser eller teknologier, der mindsker klimabelastningen, afhjælpe klimasorg?

7 minutter, hvor du (eleverne) skriver alt, hvad der falder dig ind som svar på ovenstående spørgsmål.

Lav et kreativt produkt, der indeholder dine oplevelser og refleksioner efter besøget på Skills. Fx en plakat, en vodcast, et nyhedsindslag, et digt, en tale eller noget helt andet...

Materiale

Materiale anvendt i casen:

Franceschi, Siri (2021). "I stedet for at tale om klimaangst, skal vi tale om sorg – det er noget, man kan arbejde sig igennem" fra Information.dk:

https://www.information.dk/udland/2021/12/stedet-tale-klimaangst-tale-sorg-kan-arbejde-igennem?lst_srs#comments-open

VERDENSMÅL 7

Introduktion

På verdensplan mangler hver femte person stadig adgang til stabil elektricitet, og da efterspørgslen på strøm kun ser ud til at blive større, er der behov for en betydelig stigning i produktionen af vedvarende energikilder i hele verden, herunder også i Danmark.

Mange ved, at vi er gode til vindenergi i Danmark, men er den grønne omstilling af energiforbruget i vores samfund kun en solstrålehistorie?

Denne case tager udgangspunkt i vind- og solenergi som to eksempler på vedvarende energikilder og skal klæde eleverne på til at kunne forholde sig til problematikker om fremtidens energibehov.

Formål

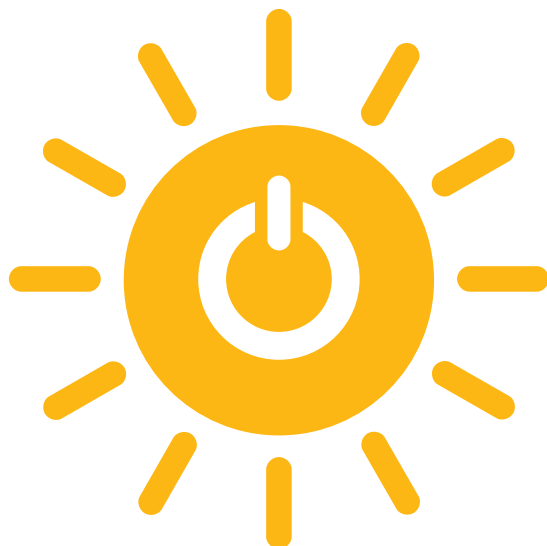
At vise eleverne helt konkrete bud på, hvordan forskellige fags kernestof og metodiske tilgange kan bygge bro til konkrete problematikker inden for fagområder, de måske sjældent kommer i berøring med i gymnasieskolen.

Eleverne skal selv være med til at undersøge, hvordan fx samfundsfaglige, sprog- og kulturfag kan kobles til en umiddelbart meget anderledes uddannelsesretning.

DM i Skills giver et anvendelsesorienteret blik på, hvordan erhvervsuddannelserne arbejder i praksis, og er derved en god mulighed for at vise kommende studenter, at en efterfølgende erhvervsuddannelse giver gode karrieremuligheder inden for den grønne omstilling.

Forslag til fag

Samfundsfag og dansk evt. som tværfagligt samarbejde med mediefag

Forløb

Før besøg

Se de første 8,18 minutter af [videoen](#): ”Ren teknologi: Mere grøn strøm, tak!”

- Hvilke problematikker belyser videoen i forhold til grøn strøm i fremtiden?
- Hvilke fordele er der ved energi fra vind og sol?
- Hvorfor sætter vi så ikke flere vindmøller eller solceller op?

Under besøget

Gå på opdagelse blandt de mange fag på DM i Skills med fokus på energieffektivisering.

- Hvordan arbejder de forskellige fag med fx at optimere energiforbrug?
- Hvem henvender den konkrete løsning sig til – virksomheder, staten eller forbrugerne?
- Husk at dokumentere, hvad du finder ud af (dataindsamling).

Efter besøg

Opsamling på timen: Hvad har eleverne fået indsamlet af viden om energiudvikling og -effektivisering? Alle præsenterer deres indsamlede data fra besøget.

- Klasse- eller gruppedialog: Er det et problem, at vi i fremtiden vil få brug for meget mere strøm?
- En prognose fra energistyrelsen anslår, at Danmarks elforbrug vil vokse sig mellem seks og syv gange større frem mod 2025. (Ifølge artikel fra [Altinget.dk](#))

Flere spørgsmål til dialog:

- Arbejder nogle af erhvervsuddannelserne med løsninger på fremtidens energiforbrug?
- Har vi som foregangsland inden for produktion af grøn strøm et ansvar for de mange mennesker, der på globalt plan stadig ikke har stabil adgang til elektricitet?

Materiale

Vedvarende energi

Elisabeth Fischer, "Vedvarende energi" Faktalink 23/6 2023

Kan hentes:

<https://faktalink.dk/vedvarende-energi>

Power2X:

Nikolas Nielsen, "Power to x skal forvandle blæsevejr til grønne brændstoffer og udviklingen har rykket sig markant" Videnskab.dk 8/10 2020

Kan hentes:

<https://videnskab.dk/teknologi/power-to-x-skal-forvandle-blaesevejr-til-groenne-braendstoffer-og-udviklingen-har-rykket-sig-markant/>

CO₂-lagring:

Johan Gudmandsen, "Nyt studie afslører problemer med CO₂ lagring i den danske undergrund" Videnskab.dk 15/8 2023

Kan hentes:

<https://videnskab.dk/teknologi/nyt-studie-afslorer-problemer-med-co2-lagring-i-den-danske-undergrund/>

Bæredygtige byer og lokalsamfund

VERDENSMÅL 11

Introduktion

Verdens befolkning vokser. Det betyder blandt andet, at mennesker i højere grad samles i byer, hvor vi bor tættere sammen. Store byer kan give miljømæssige problemer, men der er også en sammenhæng mellem byers størrelse og ulighed. Verdensmål 11 handler blandt andet om at udvikle trygge og inkluderende byer samt bæredygtige løsninger inden for offentlig transport, luftforurening og affaldssortering.

Denne case tager fat på jeres bys udvikling i fortiden, nu og i fremtiden, og kobler det til konkrete tanker og processer i den håndværksfaglige del af byudvikling.

Formål

At vise eleverne helt konkrete bud på, hvordan forskellige fags kernestof og metodiske tilgange kan bygge bro til konkrete problematikker inden for fagområder, de måske sjældent kommer i berøring med i gymnasieskolen.

Eleverne skal selv være med til at undersøge, hvordan fx samfundsfaglige, sprog- og kulturfag kan kobles til en umiddelbart meget anderledes uddannelsesretning.

DM i Skills giver et anvendelsesorienteret blik på, hvordan erhvervsuddannelserne arbejder i praksis, og er derved en god mulighed for at vise kommende studenter, at en efterfølgende erhvervsuddannelse giver gode karrieremuligheder inden for den grønne omstilling.

Forslag til fag

Historie evt. i tværfagligt samarbejde med dansk, geografi, samfundsfag.

Forløb

Før besøget

- For at sætte en ramme om denne case, kan eleverne starte med at læse denne korte tekst om byer fra [concito.dk](https://www.concito.dk).
- Byudvikling i et historisk perspektiv - billedøvelse. Undersøg jeres bys udvikling; find gamle billeder på nettet og tag en tur ud til samme sted. Dokumentér, hvordan byrummet har udviklet sig.
- Moodboard der rummer jeres ideer til byfornyelse...
- Fordel jer i mindre grupper og undersøg jeres kommunes lokalplan. Find ud af, om der er nogle konkrete byfornyelsestiltag i gang i øjeblikket?

Under besøget

- Indsaml inspiration til dit moodboard – tag billeder og noter af dine oplevelser og indtryk under besøget.
- Læg fx mærke til forskellige måder at bygge og konstruere på. Brug af materialer og tanker om design- og udviklingsprocessen..

Efter besøget

- Refleksionsøvelse: Hvad oplevede du under besøget på DM i Skills? Hvad vil du have fokus på i din byfornyelse?
- 7 minutter, hvor du (eleverne) skriver alt, hvad der falder dig ind som svar på ovenstående spørgsmål.
- Lav et moodboard, der rummer jeres ideer til byfornyelse af et bestemt område i jeres by.

Materiale

Forslag til yderligere materiale:

Tag et kig på CONCITO – Danmarks grønne tænketanks hjemmeside for at finde yderligere inspiration og materiale til et lille tema om bæredygtige byer i et dansk perspektiv.

På [Concito.dk](https://concito.dk) kan du finde debatindlæg, rapporter og statistik inden for temaer som bygninger, økonomi, adfærd med mere.

Generelt om mål 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund

[Verdensmål 11](#)

Ansvarligt forbrug og produktion

VERDENSMÅL 12

Introduktion

Løsninger så som afskaffelse af engangsplastik og afgifter på bæreposer på shoppeturen taler ind i målet om ansvarligt forbrug og produktion. Det handler dog også om bæredygtige produktionsmetoder, der fx kan spare vand eller genanvende materiale.

Denne case tegner derfor to spor – en samfundsfaglig vinkel på sammenhængen mellem forbrugsmønstre og CO₂-udledning og en mere humanistisk vinkel på debatten om bæredygtig udvikling på skoleskemaet.

Formål

At vise eleverne konkrete bud på, hvordan forskellige fags kernestof og metodiske tilgange kan bygge bro til konkrete problematikker inden for fagområder, de måske sjældent kommer i berøring med i gymnasieskolen.

Eleverne skal selv være med til at undersøge, hvordan fx samfundsfaglige, sprog- og kulturfag kan kobles til en umiddelbart meget anderledes uddannelsesretning.

DM i Skills giver et anvendelsesorienteret blik på, hvordan erhvervsuddannelserne arbejder i praksis og er derved en god mulighed for at vise kommende studenter, at en efterfølgende erhvervsuddannelse giver gode karrieremuligheder inden for den grønne omstilling.

Forslag til fag

Samfundsfag, dansk, engelsk, historie.

Forløb

Tanken er, at eleverne bliver præsenteret for et tema i forbindelse med ansvarligt forbrug og produktion som optakt til besøget på DM i Skills, hvorefter de skal bearbejde besøget i nogle kortere opgaver for at afrunde besøget.

Før besøg

- Innovativ gruppeopgave med fokus på forbedringer af danskeres forbrugsmønstre: (samfundsfaglig vinkel)

Ifølge Verdensmål 12, delmål 12.8 skal alle mennesker have den konkrete information og viden om bæredygtig udvikling og livsstil inden 2030 – eller sagt på en anden måde, skal alle til at inkorporere bæredygtighed i deres livsstil.

1. Aflæs tabellen over danskeres CO₂-udledning.
 2. Gå sammen i grupper og kom med konkrete bud på, hvordan vi kan lave bæredygtige forbedringer i vores forbrugsmønster inden for alle 6 kategorier i tabellen, så CO₂ mængden sænkes.
 3. Mangler I inspiration, kan et besøg på [CONCITO's hjemmeside](#) måske hjælpe.
 4. Overvej: Hvem skal kickstarte jeres bud på udviklingen – forbrugerne (civilsamfundet), politikerne (staten) eller virksomhederne (markedet)?
 5. Gennemgå jeres forslag i klassen. Husk at gemme det til efter jeres besøg på DM i Skills.
- Bæredygtig udvikling på skoleskemaet og klimahandling: (humanistisk vinkel)
 1. Lav en kildeanalyse af artiklen "DGS: Gymnasieelever skal klædes på til klimahandling" fra [ritzau.dk](#).

Kom herunder ind på, hvilke holdninger til klimakamp og klimahandling artiklen belyser.
 2. Overvej hvad der kan motivere eleverne på din skole til klimahandling. Du skal bruge dine ideer til at skrive et klimadigt eller en klimatale.

Find inspiration til et digt eller en tale på nettet. Fx [Greta Thunbergs tale til FN](#).

Under besøget

- Undersøg og indsamle viden om produkter og teknologier, der kan hjælpe positivt på en mere bæredygtig livsstil for fremtidens danskere (samfundsfaglig vinkel).
- Tænk på, hvad der kunne inspirere dig til en klimatale eller et klimadigt. Tag billeder af dine oplevelser og skriv noter under besøget (humanistisk vinkel).

Efter besøg

- Fælles opsamling i timen: Tag et kig på jeres forskellige bud på ændringer i vores forbrugsmønstre. Hvad er I blevet klogere på efter jeres besøg på DM i Skills? (samfundsfaglig vinkel)
 - Efterrefleksion (humanistisk vinkel).
1. Hurtigskrivning i 5 minutter på baggrund af noter og billeder fra besøget: Hvad skal dit digt eller din tale handle om?
 2. Eleverne skal nu lave deres eget klimadigt eller klimatale.

Materiale

Materiale anvendt i casen:

Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (2023). "DGS: Gymnasieelever skal klædes på til klimahandling" fra DGS på ritzau.dk.

<https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/13762597/dgs-gymnasieelever-skal-klædes-pa-til-klimahandling?publisherId=13561703&lang=da>

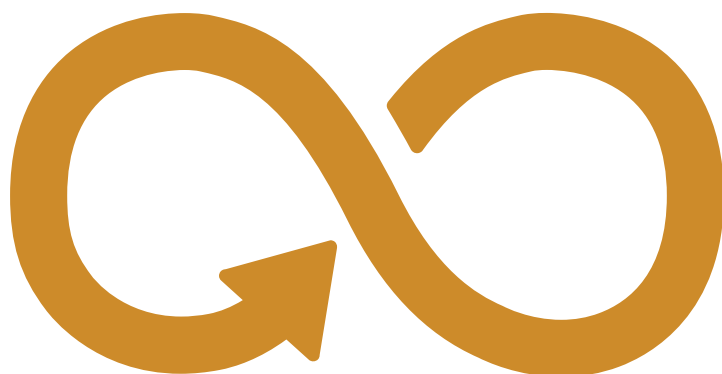
Madsen, Mikael B. og Simon E. Nygaard (2017). "Større trivsel med mindre klimabelastning – Hovedrapport" CONCITO – Danmarks grønne tænketank, side 28-31.

https://concito.dk/sites/concito.dk/files/u60/stoerre_trivsel_med_mindre_klimabelastning_livsstils katalog_020117.pdf

Forslag til yderligere materiale:

CONCITO – Danmarks grønne tænketanks hjemmeside:
<https://concito.dk/>

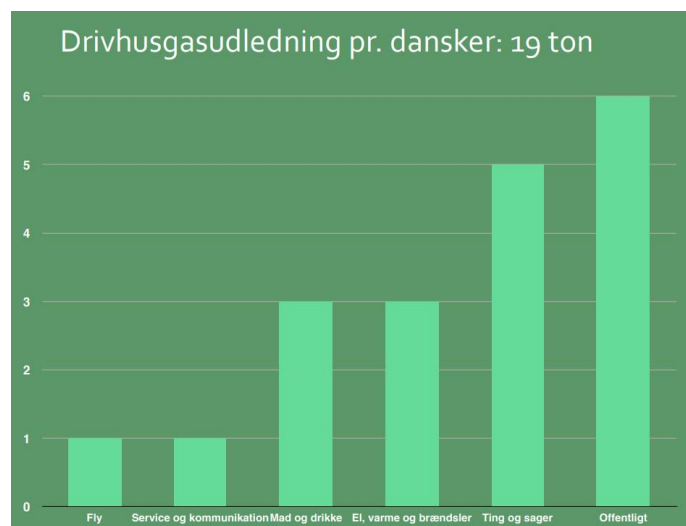
Tale ved FN's klimatopmøde - Greta Thunberg:
<https://www.xn--rst-0na.dk/talearkiv/tale-ved-fns-klimatopmode/>

Innovativ gruppeopgave med fokus på forbedringer af danskeres forbrugsmønstre

Danmark er kendetegnet ved en høj grad af trivsel i befolkningen forstået som gennemsnitlig lykke og livstilfredshed. Nogle peger på, at dette hænger sammen med vores frihed til selv at vælge, hvordan vi vil bo, transportere os, forbruge og mange af de andre ting, vi gør i vores dagligdag. Kort sagt, retten til at vælge egen livsstil.

Imidlertid står det i stigende grad klart, at vores livsstil er baseret på et ikke-bæredygtigt ressourcegrundlag. For eksempel har et stort EU-projekt konkluderet, at danskerne er verdens syvende mest CO₂-udledende folkefærd, selvom vi ofte tænker på Danmark som et grønt foregangsland. Den ringe placering beror på en højt udledende livsstil, hvor vores indkøb af alt fra flyrejser, biler, boliger, elektroniske apparater og tøj bidrager til et enormt ressourceforbrug. Vi fokuserer på trivsel og meningsfuldhed, samt hvordan disse to begreber hænger sammen med bæredygtighed målt som klimabelastning.

Søjlerne dækker over:

Fly (eksklusiv arbejdsrelateret flyvning)

Service og kommunikation (telefon, avis, kultur, restauranter, forsikringer mv.)

Mad og drikke (privatforbrug eksklusive kantiner mv.)

Energi (el, varme, brændstof mv.)

Ting og sager (tøj, boliginventar, elektronik, byggematerialer, biler mv.)

Fælles forbrug (offentligt forbrug, infrastruktur mv.)

Kilde: Madsen, Mikael B. og Simon E. Nygaard (2017). "Større trivsel med mindre klimabelastning – Hovedrapport" CONCITO – Danmarks grønne tænketank, side 28-31.

Opgaven

Ifølge Verdensmål 12, delmål 12.8 skal alle mennesker have konkret information og viden om bæredygtig udvikling og livsstil inden 2030 – eller sagt på en anden måde, skal alle til at inkorporere bæredygtighed i deres livsstil.

1. Aflæs tabellen over danskeres CO₂-udledning.
2. Gå sammen i grupper og kom med konkrete bud på, hvordan vi kan lave bæredygtige forbedringer i vores forbrugsmønstre inden for alle 6 kategorier i tabellen, så CO₂ mængden sænkes.
3. Mangler I inspiration kan et besøg på CONCITO's hjemmeside måske hjælpe.

Overvej: Hvem skal kickstarte jeres bud på udviklingen – forbrugerne (civilsamfundet) politikerne (staten) eller virksomhederne (markedet)?

4. Gennemgå jeres forslag i klassen.

Klimaindsats

VERDENSMÅL 13

Introduktion

Alle lande i verden kan se de drastiske konsekvenser af klimaforandringer. Udledningen af drivhusgasser fortsætter med at stige, og udledningen er i dag mere end 50 procent højere end niveauet i 1990.

Denne case handler om hvordan Klima-, energi- og forsyningsminister - Dan Jørgensen og to medlemmer af Ungeklimarådet ser på Danmarks klimaindsats.

Formål

At vise eleverne helt konkrete bud på, hvordan forskellige fags kernestof og metodiske tilgange kan bygge bro til konkrete problematikker inden for fagområder, de måske sjældent kommer i berøring med i gymnasieskolen.

Eleverne skal selv være med til at undersøge, hvordan fx samfundsfaglige, sprog- og kulturfag kan kobles til en umiddelbart meget anderledes uddannelsesretning.

DM i Skills giver et anvendelsesorienteret blik på, hvordan erhvervsuddannelserne arbejder i praksis og er derved en god mulighed for at vise kommende studenter, at en efterfølgende erhvervsuddannelse giver gode karrieremuligheder inden for den grønne omstilling.

Forslag til fag

Dansk, samfundsfag, (engelsk, mediefag: forslag til film om klimaktivisme)

Forløb

Tanken er, at eleverne bliver præsenteret for et tema i forbindelse med Klimaindsats som optakt til besøget på DM i Skills, hvorefter de skal bearbejde besøget i nogle kortere opgaver for at afrunde besøget.

Før besøget

- Læs debatindlægget: "Dan Jørgensen: Hele verden kalder Danmark for et grønt foregangsland. Fordi vi er det".
- Undersøg hvilken holdning til Danmarks klimaindsats artiklen belyser.
- Diskuter artiklens argumenter.
- Gruppearbejde med statistisk materiale over danskernes CO2-udledning. Tal fremgår i artiklen: "Ny rapport giver overblik over danskernes udledninger: Se, hvor vi udleder mest"
- Inddel klassen i grupper på 2-3 personer. Eleverne skal nu gennemgå alle tolv kategorier og opstille en tabel med tal fra artiklen.
- Hvilke områder fylder mest i en danskers udledning?

Under besøget

- Undersøg og indsamle viden om produkter og teknologier, der kan hjælpe positivt på en mere bæredygtig livsstil for fremtidens danskere.
- I kan fx gå på opdagelse blandt "food-fagene" eller kigge nærmere på produktion hos landbrug og gartneri.
- Kig også forbi frisører, mekanikere og elektrikere for at se, hvordan de arbejder med klimaindsats i deres fag.
- Husk at tage billeder og skrive noter til de erfaringer, I gør jer undervejs på DM i Skills.

Efter besøget

- Eleverne går rundt mellem hinanden og deler deres oplevelser og erfaringer -fra besøget på Skills. Kan sættes op som "fang en makker"-øvelse eller summerunder på 3-5 minutter.
- Eleverne skal lave et kreativt produkt, der bygger bro mellem deres faglige arbejde med artiklerne før besøget og deres oplevelser fra DM i Skills.
 1. Find en passende overskrift eller titel til dit produkt
 2. Der er frit valg blandt produktformer: Det kan fx være en plakat, en vodcast, et nyhedsindslag, et digt, en tale eller noget helt andet...

Materiale

Materiale anvendt i casen:

Jørgensen, Dan (2022). "Dan Jørgensen: Hele verden kalder Danmark for et grønt foregangsland. Fordi vi er det" fra information.dk:

<https://www.information.dk/debat/2022/10/dan-joergensen-hele-verden-kalder-danmark-groent-foregangsland-fordi>

Forslag til yderligere materiale:

Kritisk blik på et lands klimaindsats - film fra Island.

Link til film:

<https://fjernleje.filmstriben.dk/film/9000005221/kvinde-pa-krigsstien>

Anmeldelse:

<https://www.information.dk/kultur/anmeldelse/2019/05/kvinde-paa-krigsstien-fremragende-film-sabotere-miljoesvineri-kan>

Interview med instruktøren:

<https://www.information.dk/kultur/2019/05/benedikt-erlingsson-lave-lettilgaengelig-film-kompliceret-emne-fuld-haab>

Artikel om, hvordan forbrugerne bliver påvirket på indkøbsturen og hvad, der får os til at købe grønnere:

<https://samvirke.dk/artikler/supermarkedet-kan-hjaelpe-dig-til-at-vaelge-groennere>

